

Rahanarvoisia vaihtoehtoja syväturpeisten viljelysmaiden käsittelyyn (RATU)

Marika Laurila & Riitta Savikko

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

RATU –hankkeen taustatiedot

Toiminta-alue:

Pohjois-Pohjanmaa
Keski-Pohjanmaa
Kainuu

Toiminta-aika:

1.1.2019 – 31.10.2021

Toteuttajat:

Luonnonvarakeskus
ProAgria Keski-Pohjanmaa
ProAgria Itä-Suomi
ProAgria Keskusten Liitto
Maanmittauslaitos

Rahoitus:

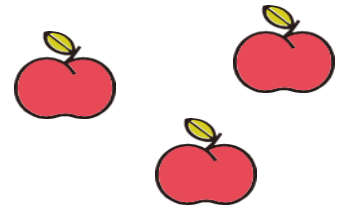
Manner-Suomen maaseudun
kehittämisohjelmasta 2014–2020
yhteensä 239 360 euroa

RATU-hankkeessa

- kehitetään viljelijöiden, neuvojen ja tutkijoiden yhteistyönä ratkaisuja siihen, miten turvemaiden ilmastoystävällistä käyttöä maataloudessa voidaan edistää
- etsitään vaihtoehtoja turvemaiden raivaukselle ja aktivoidaan viljelijöitä näkemään turvemaiden erilaiset mahdollisuudet
- tarkasteltavaan keinovalikoimaan kuuluvat viljelyn kestävä tehostaminen turvemaidella, erilaiset lisäpellon saantimahdollisuudet, tilusjärjestelyt ja turvemaakosteikot

Toimet ja tuotokset

- viljelijätyöpajat turvemaiden ilmastoystävällisestä käytöstä ja kestävästä tehostamisesta
- kooste viljelijöiden näkemyksistä hyväksyttävistä toimista turvemaiden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi
- opas nurmien ja viljakasvien viljelystä turvemailla
- raportteja ja selvityksiä mm. turvemaiden kohtalosta tilusjärjestelyissä sekä vuokrasopimuksista tilusjärjestelyjen vaihtoehtona
- kaikille avoimet sidosryhmätyöpajat, tulosseminaari, verkkoviestintää ja ammattilehtiviestintää

Lisätietoja kertyy www.luke.fi/ratu

Hankkeen osiot

Osio 1: Tilusjärjestelyt. Miten tilusjärjestelyssä voi tehdä kasvihuonekaasupäästöjä vähentäviä ratkaisuja?

–1.1 Turvemaiden kohtalo ja haluttavuus toteutuneissa tilusjärjestelyissä ja maanvaihdossa

–1.2 Turvemaakosteikat kustannustehokkaaksi päästövähennysratkaisuksi (case-tarkastelu)

–Kosteikkotarkastelussa voi olla mukana myös maatiloja, jotka eivät ole mukana tilusjärjestelyissä tai pitkäaikaisissa vuokrasopimuksissa, mutta jotka ovat harkitsemassa joidenkin turvemaalajia olevien peltolohkojen osalta kosteikon perustamista

–Kosteikoiksi sopivat turvepellot eivät välttämättä olisi maataloustuen piirissä olevia peltoja. Myös turvemaalajia olevan metsä- tai joutomaan voi perustaa kosteikoiksi

–Kosteikat voivat liittyä myös luonnon monimuotoisuuden edistämiseen, riistanhoitoon ja metsästykseseen.

Osio 2: Turvemaiden viljelyn kestävä tehostaminen

–Turvemaiden tehokas ja tasapainoinen hyödyntäminen ja parempien satojen saavuttaminen on tärkeää niin viljelijän, vesistökuormituksen kuin kasvihuonekaasupäästöjenkin näkökulmasta, erityisesti kun arvioidaan kasvihuonekaasupäästöjä tuotettua yksikköä kohden

Osio 3: Lisäpeltoa laajentaville maatiloille turvemaiden viljelyä vähentäen

–3.1 Pitkäaikaiset vuokrasopimukset ja tilusvaihdot tilusjärjestelyjen vaihtoehtona

–3.2. Nurmen pitkäaikainen sopimusviljely kasvinviljelytilojen kivennäismailla kotieläintilojen tarpeisiin

Tapahdumat

- **Viljelijäryhmien kokoontumiset:**
4 kertaa Kainuussa (6/2019-5/2020)
- **Avoimet sidosryhmätyöpajat:**

Maatalouden ilmastopäivä 13.2.2020, Kälviä, Keski-Pohjanmaa, yhteistyössä MTK Keski-Pohjanmaa, Ilmastomuutokseen varautuminen maataloudessa -koordinaatiohanke, Pohjanmaa Ravinneratas -hanke ja Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä

Kestävät viljelytavat pohjoisessa – myytinmurtamista peltoviljelyn ilmastovaikutuksista 14.-15.4.2020

→ 3.-4.11.2020, Sotkamo, Kainuu

MAATALOUDEN ILMASTOPÄIVÄ

TO 13.2.2020
KLO 10:00

KESKI-POHJANMAAN
KANSANOPISTO
OPISTONTIE 1, KÄLVIÄ

Ohjelma

- 9:30 Kahvitarjoilu
10:00 Avaussanat
10:10 Viljelijät ovat hiilensitojia ja osa ratkaisua
Ympäristöjohtaja Liisa Pietola, MTK
11:10 Ilmaston muutos ja maatilojen talous
Tutkimusprofessori Heikki Lehtonen, Luke
12:10 Lounas (omakustanteinen)
13:00 Miten viljelen turvemaita ilmastoviisaasti?
Tutkija Hanna Keikonen, Luke
Kokemuksia Kainuun viljelijäryhmätöinnestä
Kasvituotannon asiantuntija Maarit Partanen,
ProAgria Itä-Suomi
13:45 Case - Pohjanmaan Ravinneratas
Erityisasiantuntija Jari Tikkanen, ProAgria
Keski-Pohjanmaa
14:10 Ilmastoviisaat karjatalous
Maitotilayrittäjä, agronomi Rami Rauhalu
14:45 Porinatuokio
• Miten vaikutan energiankulutukseen omalla tilallani?
• Miten vaikutan satotasoon ja hiilensidontaan tilallani?
15:00 Päivän yhteenveto
Tutkija Karoliina Rimhanen, Luke
15:15 Tilaisuus päättyy

Tilaisuutta on mahdollista seurata
etäyhteydellä:
<http://live.limeiv.fi/>

Ilmoittautu viimeistään 5.2. tästä
tai
rivva.jaakkola@kpedu.fi
044 7250 625

MAASEUTU.FI

Tilaisuuden järjestävät yhteistyössä Ilmastonmuutokseen varautuminen maataloudessa -koordinaatiohanke, RATU -Rahavaraisia vaihtoehtoja syväturpeisten viljelysmaiden käsittelyyn, Pohjanmaan Ravinneratas ja Ajantasalla.

Tapahtumat / Kestävät viljelytavat pohjoisessa – myytinmurtamista peltoviljelyn ilmastovaikutuksista 3.-11.2020, Sotkamo (Kainuu)

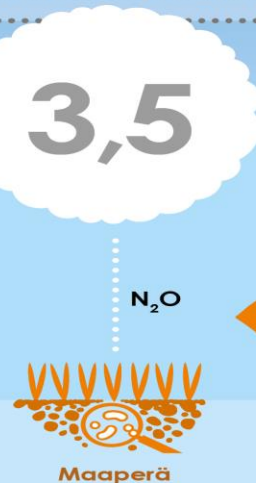
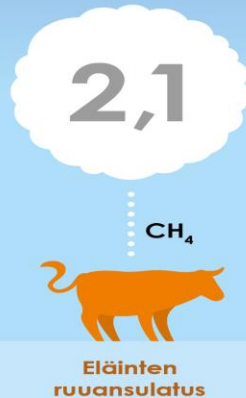
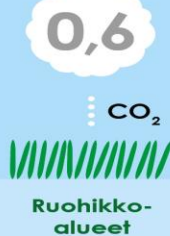
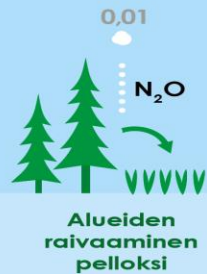
- **Yhteistyössä: Valion CARBO hiilineutraali maitoketju –hankeverkosto**
- **Ennakkouutinen:** <https://www.luke.fi/uutinen/kestavat-viljelytavat-pohjoisessa-myytinmurtamista-peltoviljelyn-ilmastovaikutuksista/>

- Maaperän hiilivarasto / Helinä Hartikainen, Helsingin yliopisto
- Hiiliviljelyn teoriaa / Eija Hagelberg, Baltic Sea Action Group
- Valion Hiilineutraalia maitoa 2035 esittely
- Maatalous- ja ilmastopolitiikka sekä tukinäkömät / Birgitta Vainio-Mattila, MMM
- Hyviä käytäntöjä ja ratkaisuja etsimässä / Hiiliviljelijä
- Mikä motivoi muutokseen? / Pellervo Kässi, maidontuottaja ja hiiliviljelijä
- Yritysten ympäristövastuu / Senja Forsman, SOK vastuullisuuspäällikkö

-
- Maatilojen talous ja ilmastomuutos / Heikki Lehtonen, tutkimusprofessori, Luke
- Turvemaiden kestävä viljelytavat / Hanna Kekkonen, Luonnonvarakeskus
- Maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen tilusjärjestelyin / Juha Patana, Maanmittauslaitos
- Säättösalaojitus turvemaiden viljelyn päästöjen vähentäjänä / Merja Myllys, Luke
- Ympäristönäkökulmat maatilojen neuvonnassa / Minna Tanner & Maarit Partanen, ProAgria Itä-Suomi
- RATU-hankkeen kuulumisia maakunnista / ProAgria: Maarit Partanen & Sari Harju, Luke: Elina Virkkunen

Maataloudesta lähtöisin olevat kasvihuonekaasupäästöt

7,3

Maankäyttö, maankäytön muutokset ja metsätalous

Maatalous

Energia

Maataloudesta lähtöisin olevien päästöjen raportointi YK:n ilmastosopimuksen mukaisessa raportoinnissa, luvut vuoden 2017 päästöjä, milj. tonnia CO₂-ekv. Viljelysmaiden CO₂-päästöt sisältää myös pellonraivauksen CO₂-päästöt. (Lähde: Tilastokeskus 2019. Suomen kasvihuonekaasupäästöt 1990-2018.) Tarkasteltaessa ruokatuotteiden ilmastovaikutuksia kasvihuonekaasupäästöjä syntyy myös mm. teollisuudesta, kaupasta ja logistiikasta.

Kiitos!

marika.laurila@luke.fi

riitta.savikko@luke.fi, 050 571 4548